

[Knud Bro.]

Hvorfor kan man kun kombinere juridiske fag til en uddannelse? Hvorfor kan man ikke kombinere jura, naturvidenskab og andre ting til en af de uddannelser, som er nødvendige for at opfylde de krav, det moderne samfund stiller? Jeg mener altså, at universiteternes autonomi ikke i det lange løb er opretholdelig.

Der er andre ting, der hører med til dette, hvis det skal lykkes. Jeg skal ikke komme så meget ind på det nu, men blot nævne pensum. Jeg har også lyst til at nævne, at ændrede semesterregler må gennemføres, sådan at man i højere grad koncentrerer uddannelsen, så den rimeligt kan gennemføres på kortere tid. Det vil måske også løse et af de problemer, som hr. K. B. Andersen rejste under åbningsdebatten, hvor han meget rigtigt påpegede det dilemma, den frie adgang sætter os i, nemlig at nogle har fri adgang, mens andre ikke har det. Der er virkelig et stort problem her. Det kan f. eks. tænkes i nogle tilfælde at medføre, at dér, hvor der er fri adgang, vil der være en større del af ukvalificerede, end hvor der ikke er fri adgang. Men ved en stramning som den, jeg her har beskrevet, vil det være lettere for os at indbygge prøver hurtigt efter begyndelsen af uddannelsen, sådan at vi tidligt i studieforløbet er i stand til at sortere klinten fra hveden — og jeg skulle måske tilføje, at jeg ikke tror, dette her kan lykkes, hvis man ikke giver en betydelig grad af medindflydelse, sådan at alle kan arbejde sammen derom.

Må jeg slutte med noget mere generelt. Jeg vil gerne først sige — og det vil også komme til at gå igennem debatten i dag midt i vore målsætninger, midt i vore ønsker — at i ethvert samfund er der til enhver tid knaphed på penge, på evner og på vilje. Knapheden på penge er jo kendt. Vi har et meget stort undervisningsbudget, og det vil blive større i tiden fremover; men vi ved, at vi opererer med en knaphed. Med hensyn til evner ved vi også, at der er knaphed. Der er en grænse for, hvor langt vi kan belaste den enkelte. Og med hensyn til vilje lander vi midt i det, som også har været fremme i dag, og som skal frem, når vi taler om uddannelsespolitikens målsætning, nemlig det spørgsmål: hvorfor mangler viljen? Når vi har

diskuteret ungdommens uddannelsesfond og somme tider er forfaldet til den letsindige tanke, at vi kan løse problemet blot med penge, må vi, når vi ser på tallene fra 1947, hvor 8 pct. kom fra arbejderfamilier, selv om disse udgør mellem 40 og 50 pct. af befolkningen, og tallene for i dag, hvor det blot er 10 pct., indrømme, at skønt mulighederne økonomisk set er blevet langt, langt større for den enkelte, har vi ikke hermed skabt en demokratisering. Penge er givetvis en del af svaret, men svaret ligger ikke alene i økonomien.

Jeg tror, noget af svaret ligger i, at vi i højere grad engagerer forældrene, sådan som vi er i færd med det nu. Jeg tror, noget af svaret kan ligge i, at den danske folkeskole måske er den eneste skole i verden, der ikke har nogen forbindelse med universiteterne — altså centertankerne og alt det, vi arbejder med i den forbindelse. Men jeg tror også, at der i tiden fremover vil blive brug for dybtgående undersøgelser; måske kan man engagere sociologiske videnskabsfolk og andre til at kulegrave dette område og svare os på, hvordan det kan være, at hvis man er søn af en arbejdsmand i Hurup ved Thisted, er éns chancer for at nå frem til et universitet bogstavelig talt nul.

Jeg tror, svaret er kompliceret, men det er aldeles afgørende for samfundet, at vi svarer på det, hvis vi mener det alvorligt med demokratiseringen og med dette at hente alle evner frem. Og så skal vi vel i øvrigt huske midt i talen om pengene, at det er penge, der kommer igen. Forudsætningen for den velstand, vi skal opleve i de kommende år, er graden af industrialisering og graden af uddannelse. Det har ofte været regnet ud, at de penge, der sættes i uddannelse, er dem, der af samtlige investeringer i et samfund forrenter sig bedst. Men det kræver altså også, at flere kommer med, at vi engagerer flere evner og flere viljer, for også her er der et problem.

Jeg vil i den forbindelse gerne svare på et af de spørgsmål, der har været rejst i den senere tids debat. Det er spørgsmålet om, hvordan man lettere hele livet kommer ind i uddannelsen. Herom vil jeg sige, at HF er en af de ting, der skulle hjælpe; men jeg er også sympatisk stemt over for det forsøg, man har gjort i Sverige, hvor man har sagt,